

**KARS İL ÖZEL İDARESİ'NİN
STRATEJİK PLANI
(2006 - 2010)**

İÇİNDEKİLER

1- GİRİŞ

- İlimizin Tarihçesi.
- İl Özel İdarelerinin Tanımı ve Genel Durumu

2 – STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLER

- Kırsal Kalkınma
- Sosyal Refahın Artırılması
- Halk Eğitimi ve Halkın Bilinçlendirilmesi
- Kültürel Yaşamın Zenginleştirilmesi
- Turizm'in Geliştirilmesi
- Sosyal Hizmetler ve Yardımlar
- Çevre ve Mekansal Gelişme
- Mekansal Gelişme ve Fiziki Planlama
- Doğal Afetler
- Yeniden Yapılanma ve Kurumsal Yapının Geliştirilmesi
- 2006 Mali Yılı Bütçe Ödenek Durumu

I – GİRİŞ

- KARSIN TARİHÇESİ

Kars deyince akla, hamaset (yiğitlik) ve menkıbe diyarı gelir. Esasen ismi de menkıbeye dayanır. Kars adı milattan önce 130-127 tarihleri arasında Kafkas Dağları'nın kuzeyinden Dağıstan'dan gelerek bu havalide yerleşen Bulgar Türkleri'nin “Velentur” boyunun “Karsak oymağından” gelmektedir.

Türkiye’ de bundan daha eski “Türkçe” isim taşıyan bir şehrimiz daha yoktur.

Türkistan’da bir su , Dağıstan’da bir köy, Bursa, Kahramanmaraş, Adana, Silifke, Tortum, Tercan, Afyon, Bolu ve Ankara’da birer köy; Ural Irmağı civarında bir göl, köy ve dağ; Makü Bölgesi’nde bir kışlak adıdır. Ayrıca Britanya, Rusya ve Kanada da birer kasabaya Kars adı verilmiştir.

25 Nisan 1918 günü Kars , kırk yıllık hasretten sonra, Türk Ordusu ve ay yıldızlı bayrağına kavuştu. Mart-Nisan 1918’de Ermeniler Kars ilinde çok vahşi usullerle katliam yaptılar. 30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesiyle Türk ordusu, 1914 sınırı gerilerine çekilmeye mecbur kalınca Ermeni istilası tekrar başladı.

Buna engel olmak isteyen Karşlılar kendi güç ve imkanlarıyla ve Wilson Prensiplerine uygun olarak 5 Kasım 1918’de Milli İslam Şurası adı ile demokratik bir yerli hükümet kurdular. Batum, Artvin, Ahıska, Ahılkelek, Serdarabad ve Ordubad’a değin Nahçıvan Türkleri de Kars’taki bu yerli Hükümet’e katılarak sancak ve ilçe teşkilatını kurdular. Böylece, 1914 Türkiye sınırı kuzeydoğusundaki 36.000 km²’lik bölgenin yerli Türk Hükümetinin merkezi Kars oldu. Bu hükümet 18 Ocak 1919’da 131 temsilcinin katılımıyla gerçekleştirilen “Büyük Kongre” ile “Cenubi Garbi Kafkas Hükümeti” adını aldı.

Kars yöresindeki örgütlenmenin ilk günlerinde , İngilizler yöre halkının siyasal yönlü çalışmalarına bir ölçüde göz yumdular. Ne var ki siyasal örgütlenme çabalarının güçlenmesi ve merkezileşmesi, İngilizler’in yöredeki denetimini zayıflatmaya başlayınca işgalciler karışmama tutumunu bir yana bıraktılar. 1919’da Kars’a gelen İngiliz temsilcisi Pate, yerli yönetimi tanımayacaklarını bildirdi ve Arpaçay’ın doğusundaki Ermeniler’in Kars’a yerleştirilmelerini istedi.

Bu durumdan cesaretlenen Gürcüler de Azgur, Ahıska ve Posof'u işgal ettiler. İngilizler Kars'taki Türk Hükümeti'ni dağıttıktan sonra yöreyi General Garganof ve Osibyan komutasındaki Ermenilerin denetimine bıraktılar.

Böylece Kars ve yöresi işgalden kurtulduktan bir yıl sonra yeniden Gürcü ve Ermeni egemenliği altına girdi.

Milli mücadelenin ilk günlerinde Mustafa Kemal başkanlığında Sivas Heyet-i Temsiliyesi bir durum değerlendirmesi yapmış ve İtilaf Devletlerinin Bolşevik Hükümeti ile ilişki kurmasını önlemek amacıyla Kafkasya'ya ağırlık verilmesi kararına varmıştır.

Güney Kafkasya'nın Ermeni ve Gürcü denetimine geçmesinden sonra Nisan 1919'da başlayan Kuva-i Milliye eylemleri 1920 başlarında, 15.Kolordu'nun desteği ile birlikte, büyük bir yoğunluk kazandı.

Cenub-i Garbi Kafkas Hükümeti'nin dağıtılmasından sonra, Ermeni denetimi neredeyse tüm Kars yöresini kapsamış , sadece Çıldır uzun süre bunun dışında kalabilmiştir. Ermeniler Şubat 1920'de bölgeyi ele geçirmek için büyük bir saldırı başlatmış ve 17 Şubat'ta Çıldır ve Arpaçay'a ulaşmışlardır. Bu gelişmeler üzerine Heyet-i Temsiliye Elviye -i Selase'nin (Üç Vilayet, Kars, Ardahan ve Batum'un) yeniden elde edilmesini uygun buldu ve bu amaç doğrultusunda 15.Kolordu Komutanı Kazım Karabekir Paşa hızla hazırlıklara girişti. Erzurum ve Van vilayetleri ile Erzincan sancağında seferberlik ilan edildi. Kazım Karabekir Paşa hükümete hareketin 23 Haziran'da başlayacağını bildirerek, karargahını Horum'a taşıdı.

28 Eylül 1920'de Doğu Cephesi Komutanı Kazım Karabekir Paşa Sarıkamış yönünde harekete geçerek, 29 Eylül'de Sarıkamış'ı kurtardı.

TBMM Hükümeti'nin 'Doğu Harekatı'nın Kars'a dek uzatılmasını istemesi üzerine; Doğu Cephesi birlikleri 28 Ekim 1920'de yeniden saldırıya geçti ve 9. Kafkas Tümeni 30 Ekim'de Ermenilerin direnişini kırarak Kars'a girdi. Kars Bağımsızlığına kavuşmuş oldu.

Kars İli Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinin Kuzey Doğusunda yer almakla birlikte 1768 rakım yükseklikte bulunan 7 İlçe 10 Belediye 384 köye sahiptir. 2000 yılı genel nüfus sayımına göre 325.016 nüfusu bulunmaktadır.

- İL ÖZEL İDARELERİNİN TANIMI VE GENEL DURUMU

Osmanlı İmparatorluğunun çöküş dönemindeki yenileşme çabaları, idare sistemini de etkilemiş ve bunun sonucunda bir mahalli idare birimi olan il özel idareleri, Osmanlı idare sistemine girmiştir.

1864 yılında NİS, SİLİSTRE VE VİDİN eyaletleri birleştirilerek, Tuna Vilayeti adını almıştır. Tuna vilayeti için çıkarılan Vilayet Nizamnamesinde il özel idaresine ilk defa yer verilmiş, bu Nizamname daha sonraları bütün illeri içerisine almıştır.

6 yıllık bir uygulamadan sonra bu nizamname 1870 tarihli "İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi" ile yürürlükten kalkmıştır.

Adı geçen her iki nizamnameye göre de özel idarelerinin tüzel kişiliği kendi mali kaynakları ve bütçesi söz konusu değildi. Bu sebeple İl Özel İdareleri henüz tam bir mahalli idare kuruluşu niteliği de kazanabilmiş değildi.

Daha gelişmiş bir mahalli idare anlayışı ise ilk defa 1876 Anayasasında görülmektedir. Bu Anayasa genel meclisin yılda bir defa il merkezinde toplanacağı, üye seçimlerinin ve genel meclisin görevlerinin bir kanunla tespit edileceği hükümlerini getirmiştir.

Ancak hazırlanması gereken kanun (Teşkili Vilayet) kanunu adıyla ele alınmışsa da II. Abdulhamid' in Millet Meclisini dağıtmasıyla bu kanun da çıkartılmıştır.

1908 yılında II. Meşrutiyetin ilanıyla 1876 Anayasası tekrar yürürlüğe konulmuş ve Vilayet Kanun Tasarısı da yeniden ele alınarak 13 Mart 1913 tarihinde değiştirilerek "İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu Muvakkati" adıyla kabul edilmiş ve yürürlüğe konulmuştur.

Bu geçici kanun iki bölümden meydana gelmiş, birinci bölüm 1-74'ncü maddeleri kapsamakta ve illerin genel idaresiyle ilgili hususları düzenlemektedir. Bu kısım 18/04/1920 tarih ve 1426 sayılı Vilayet İdareleri Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. İkinci bölüm 74'ncü maddeden sonraki maddeleri kapsamakta ve il özel idareleri ile ilgili hususları düzenlemektedir.

Nihayet 18/10/1982 tarih ve 2709 sayılı Anayasamızın 127'nci maddesinde kesin ifadesiyle yer alan İl Özel İdaresi günümüz şartlarına uygun hale gelebilmesi için 26/05/1987 gün ve 3360 sayılı kanunla adı İl Özel İdaresi Kanunu olarak değiştirilmiştir.

Modern Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana yüzünü batıya çevirmiş olan Türkiye, ikinci dünya savaşı sonrasında Avrupa Kıtasında hızla gelişmekte olan Uluslararası örgütlenme çabaları içinde yer almıştır.

AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) adıyla başlayan ve zaman içinde AB (Avrupa Birliği) adını alan örgütlere ilişkiler sıcak tutularak, 1999 yılında yapılan Helsinki zirvesinde adaylık statüsünün teyit edilmesi süreciyle başlayan adaylık sürecinde, katılım ortaklığı belgesi 19.05.2003 tarihinde kabul edilmiş ve ülkemiz yoğun bir reform sürecine girerek AB kriterlerine uyum amacıyla yasal düzenlemeler gerçekleştirmiştir.

Kamu mali yönetimi, analitik ve performans esaslı bütçeleşme ve mahalli idarelerin AB müktesebatı ile ilgili uyumun tamamlanması gereği olarak, 22.02.2005 tarihinde 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu yayımlanmıştır.

Yeni kamu yönetimi anlayışı, çeşitli ülkelerde yaşanan tecrübeler ışığında ülkemizi 21. yüzyılda çağdaş bir yönetim zihniyetine ve yapısına kavuşturmak amacını taşımaktadır. İyi yönetişim olarak da tarif edilebilecek bu çağdaş yönetim zihniyeti ve yapısı;

- Katılımcı ve paylaşımcı bir anlayışa sahiptir.
- Pro-aktif ve gelecek yönelimli bir bakışı esas alır.
- Girdi odaklı olmaktan sonuç ve hedef odaklı olmaya yönelir.
- Kendine odaklı olmaktan vatandaş odaklı olmaya geçişi hedefler.

Bu yeni anlayış içinde, 21. yüzyılda kamu yönetimi;

- Şeffaf olmak
- Katılımcı olmak,
- Düşük maliyetle çalışmak,
- Etkili olmak,
- İnsan haklarına saygılı olmak,
- Belirsizliği ve ayrımcılığı azaltacak şekilde hukuka dayanmak ve
- Öngörülebilir olmak zorundadır.

Kamu yönetiminde yeniden yapılanma, mahalli idarelerde de bir dönüşüm ve değişimi gerekli kılmaktadır.

Geleceği öngören stratejik yönetimin öne çıkması; kamu hizmetlerinin sunumunda mahalli idarelere daha çok görev ve sorumluluk verilmesi merkezi idare ile mahalli idareler arasındaki yetki ve kaynak dağılımının geleneksel yapısının değiştirilmesini de zorunlu kılmaktadır.

Dolayısıyla mahalli idarelerin daha fazla yetki, sorumluluk ve kaynakla desteklenmesi, bu idarelerin yönetim yapı ve anlayışlarında da buna uygun değişimleri gerektirmektedir. Gün geçtikçe

yenilenen ve çeşitlenen toplumsal ihtiyaç ve beklentilerin daha iyi karşılanabilmesi, bu alandaki çağdaş değişim ve gelişmelerin yeterince kavranmasından geçmektedir. Yerel nitelikli kamu hizmetlerinin sunumunda hizmetlerden yararlananların memnuniyetini artırmak, hukuka uygunluğu, etkinliği ve verimliliği sağlamak için vatandaş taleplerini temel alan bir anlayışı yönetime hakim kılmak gerekmektedir. Sonuca odaklanan bir yönetimde hesap verebilirliği, açıklığı, saydamlığı, katılımı, öngörülebilirliği kapsayan mekanizmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Yeni kamu yönetimi anlayışı gereği olarak gelecek yönelimli ve katılımcı bir anlayış içinde “STRATEJİK YÖNETİM” yaklaşımına geçilmektedir. Stratejik yönetim kapsamında;

- Ortaya konan yeni zihniyete uygun bir şekilde geleceği dair tasarım geliştirme,
- Misyon ve vizyon belirleme,
- Temel amaç politika ve öncelikleri şekillendirme,
- Ölçülebilir başarı göstergeleri oluşturma ve önceden ilan etme,
- İnsan kaynaklarının geliştirme, unsurları vurgulanmaktadır.

Örgütsel tasarımda ise değişimin izlenmesi ve zaman geçirilmeden uyum sağlanması küçük, etkin ve esnek yapıların önemini artırmaktadır. Bu kapsamda, dinamik ve bilgi temeli bir anlayışın gereği olarak;

- Merkezi yönetim yerine yerinden yönetim,
- Esnek ve yatay organizasyon yapıları,
- Çakışmaların ve çatışmaların engellenmesi,
- Gereksiz hizmetlerin tasfiyesi, hizmet satın alımı,

gibi unsurlar desteklenmektedir.

Yeni kamu yönetimi anlayışına uygun olarak yasalaşan 5302 sayılı İl Özel İdareleri Kanununun temel amaçlarının biri de, il özel idarelerinde stratejik yönetim anlayışını tesis etmektir. Özel idareler, stratejik amaçlarını, hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmak için gerçekleştirecekleri hedeflerini faaliyetleri kapsayacak şekilde stratejik plan yapacaklardır. Yıllık çalışma programlarıyla bütçelerini ve performans ölçütlerini bu plana göre oluşturacaklardır. Böylece geleceğe dönük politikalar oluşturarak sorunlara uzun vadeli çözümler getirecek ve sonuç odaklı bir anlayışa sahip olacaklardır.

Kars İl Özel İdaresi, artan görevlerini dikkate alarak geleceğe dönük olarak faaliyetlerini ayrıntılı olarak önceliklendirerek ve ulusal düzeydeki plan ve programlar ilişkilendirerek SP'nını oluşturmuştur. Bir sonraki aşama, SP'da belirlenen stratejik amaç, hedef ve faaliyetlerin performansa dayalı bütçesinin hazırlanması olacaktır.

2 -STRATEJİK AMAÇ VE HEDEFLER

KIRSAL KALKINMA

STRATEJİK AMAÇ 1 : Kırsal kesimde yaşamın sosyal, ekonomik ve kültürel yönden kalkınmasını sağlamak, halkın ihtiyaç ve beklentilerini ön planda tutan kırsal alt yapıyı katılımcı bir yaklaşımla geliştirmektir.

HEDEF 1.1 : Yeterli ve sağlıklı içme suyu olmayan köylerin tamamı stratejik plan döneminde içme-suyuna kavuşturulacak, kırsal kanalizasyon şebekeleri ile atık su tesislerinin yaygınlaştırılması çalışmalarına çevre sağlığı açısından risk taşıyan yöreler ile turistik ve alt yapıları uygun bölgelerde öncelikli olmak üzere hız verilecektir.

Faaliyet 1.1.1:

- Susuz konumda olan 8 köy,
- Susuz konumda olan 9 ünite,
- Suyu yetersiz olan 25 köy,
- Suyu yetersiz olan 16 ünite,

toplam 57 adet köy ve üniteden, 17 susuz ile 25 yetersiz olmak üzere toplam 42 adet köy ve ünite stratejik plan döneminde suya kavuşturulacaktır. İdare imkanlarının elverişli olması halinde 57 adetinde suya kavuşturulması sağlanacaktır.

Faaliyet 1.1.2: İnşaat programlarımızda bulunmayan fakat sonradan aciliyetine binaen yapımına gerek duyulan yenileme, geliştirme, yeniden suya kavuşturma ve su araştırması gibi gerek duyulan yatırımların azami ölçüde gerçekleştirilmesi yapılacaktır.

Faaliyet 1.1.3: 2010 yılına kadar hidrojeolojik etüdü yapılan susuz ve suyu yetersiz köy ve ünitelerden her yıl yeni kuyu açımı ve kuyu yenileme çalışmaları idare imkânları ve ihale yöntemiyle yapılacak, ayrıca her yıl içme suyunu sondajdan temin eden köylerin sondajı gerekli ve ihtiyaç olması halinde kuyu geliştirme ve pompa tecrübe ekibince temizlenecektir. Yada cazibeli şebeke için gerekli kaynak araştırmaları devam edecektir.

Faaliyet 1.1.4: İçme suyu bulunan ve topografik yapısı uygun olan köylerde her yıl kanalizasyon şebekesi çalışmalarına başlanacak, 2006 yılından başlayarak 5 yıllık dönem sonunda asgari 25 köyün kanalizasyon şebekesi bitirilecektir.

Strateji: Kanalizasyon ve içme suyu inşaatlarında mahalli katkılara önem verilerek, (malzemeli) Devlet Köylü işbirliği sistemiyle hizmetlerin daha ucuza ve kısa zamanda yapılması sağlanacaktır.

Strateji: Kırsal Kalkınmayı hızlandırabilmek için Avrupa Birliği ve Dünya Bankası kaynaklı gelir getirici ve istihdam yaratıcı projelerin hayata geçirilmesi için mali destek sağlanmasına yönelik gerekli tedbirler alınacaktır. (örneğin; kanalizasyon, katı atık ve bio enerji üretimi gibi)

STRATEJİK AMAC 2: Fiziki ve sosyal alt yapıya önem verilerek, kent-kır ve sosyal-ekonomik gruplar arası farklılığı azaltıcı, çağdaş yaşamın gerekleriyle uyumlu, halkın ihtiyaç ve beklentilerine uygun, eşit ve kaliteli hizmeti sunmaktır.

HEDEF 2.1: Tüm köy yolları her mevsim emniyetli bir şekilde ulaşılabilen, köy yolu standardına uygun biçimde yapılarak, köy ve bağlılarının ulaşım sorunu çözülecektir.

Faaliyet 2.1.1: Mevcut asfalt yolların korunabilmesi için her yıl asfalt kaplama ve onarım ihtiyaçları yapılacaktır.

Faaliyet 2.1.2: 5 yıl içinde 1000 km. tesviyeli yolun stabilize kaplaması yapılacaktır.

Faaliyet 2.1.3: Her yıl mevcut köy yollarımızı afetlerden korumak, standardını yükseltmek ve sanat yapısı eksikliklerini tamamlamak için **40** adet menfez ve **500** metre büz yatırma işi yapılacaktır.

Faaliyet 2.1.4: Asfalt ve stabilize kaplı yolların trafik levhaları 5 yıl içinde tamamlanacak ve trafik levhası tamamlanan yolların trafik levhası bakımları yapılacaktır.

Faaliyet 2.1.5: Planlama dönemi içinde köy yolu ile demiryolunun kesiştiği yerlerde gerekli yapılar yapılarak, (üst geçit, alt geçit, bariyer ve flaşör) DDY ile hemzemin geçit sorunu Devlet eliyle çözüme kavuşturulmasına çalışılacaktır.

Faaliyet 2.1.6: Toplam 2458 km olan köy yolu ağından her yıl;
- 2000 km.sinin greyderli bakımı,
- 120 km. asfalt yolun yama işleri,
- 2338 km. stabilize yolun; 200 km.sinin malzemeli bakımı,
- 2458 km yol ağının 2450 km.sinin her yıl kar mücadelesi yapılacaktır.

Faaliyet 2.1.7: 2010 yılına kadar, ihtiyaç duyulan köprü yapımı idare imkanları elverişli olması halinde tamamlanacaktır.

Strateji: Köy yollarının yapımında yol kalitesinin artırılmasına ve yol onarımına öncelik tanınacaktır. Çalışmalarda halk katkısına ve işlerin malzemeli (pür emanet) yapılmasına öncelik verilecektir.

HEDEF 2.2: Yatırım programlarında yer alan hizmetlerin yerine getirilebilmesi, etkin ve sağlıklı bir kontrol mekanizmasının yürütülebilmesi için ihtiyaç duyulan araç, gereç, makine ve ekipmanlarının temin edilerek bunların bakım - onarım ve ikmalleri yapılacaktır.

Faaliyet 2.2.1: Yatırım programlarında yer alan hizmetlerin planlanan sürede tamamlanabilmesi için ihtiyaç duyulan iş makinelerinin, tarımsal mekanizasyon alet, makine ve ekipmanlarının, hizmet araçlarının, büro, arazi ve laboratuvar çalışmalarında kullanılacak olan malzemelerin yatırım programlarına bağlı olarak alımları ile ihtiyaç duyulması halinde bakımları ve onarımları gerçekleştirilecektir.

Strateji: Hizmetlerin daha tasarruflu ve kısa zamanda yapılabilmesi için, hizmet satın alma yoluna gidilerek, daha kaliteli ve daha suretli üretme yolları aranacaktır.

STRATEJİK AMAC 3: Bitkisel üretimi, insan ve çevre sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirecek biçimde verim ve kalite artışını sağlayıcı tedbirler olarak yaygınlaştırmak ve çeşitlendirmektir.

HEDEF 3.1: Tarım işletmelerinde optimum büyüklükte işletmeler oluşturulması teşvik edilecek ve her ilçenin arazi yapısı dikkate alınarak ürün planlaması çalışmalarında bulunulacaktır.

Faaliyet 3.1.1: 2010 yılına kadar oluşturulacak olan yeni veri tabanına göre her ilçede Tarım İl Müdürlüğüne ayrıntılı bir ürün planlaması yapılması sağlanacaktır.

HEDEF 3.2: Tarımsal üretimde kullanılan girdilerin insan ve çevre sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini denetim hizmetleri ile azaltmak , bu kapsamda alınacak önlemlere ilave olarak gübre, ilaç ve sulama gibi girdilerde doğal kaynaklar ve çevre ile uyumlu teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması sağlanacak ve bitkisel üretimde sertifikalı tohumluk ve fidan kullanımı yaygınlaştırılacaktır.

Faaliyet 3.2.1: Bitkisel ve hayvansal üretime girdi sağlamaya yönelik faaliyette bulunan işletmelerin (Gübre-İlaç-Yem Bayi ve Fabrikaları, Sertifikalı Tohum- Fide-Fidan üreticiler vb.) her yıl mutad denetimleri yapılacaktır.

Faaliyet 3.2.2: Sertifikalı yem bitkileri tohumluğu ekilişinin yaygınlaştırılması amacıyla ekim sezonunda üreticilerce ihtiyaç duyulan asgari 50 ton sertifikalı yem bitkisi tohumu temin edilerek üreticilere dağıtılacaktır.

Faaliyet 3.2.3: Kontrollü ve sertifikalı üretim şekli olan iyi tarım uygulamalarına 2006 yılında başlanacaktır.

HEDEF 3.3: Halkın tüketimine yönelik olarak faaliyette bulunan gıda üretim ve tüketim yerlerinde gıda güvenliği ve güvenilirliğinin temini için gerekli tedbirlerin alınması sağlanacaktır.

Faaliyet 3.3.1: Gıdaların üretim ve satış yerleri ile toplu tüketim yerlerinde gerekli olan denetim hizmetlerine ağırlık verilecektir.

Faaliyet 3.3.2. : Yöresel önem arz eden sadece o yöreye adapte olmuş ürünlerin tesciline yönelik çalışmalara 2006 yılında başlanılacaktır.

Strateji: Bitkisel üretimde gen kaynaklarının korunması ve tescili ile ilgili yönetmelik kapsamında Araştırma Enstitüleri ve diğer ilgili kurumlarla koordineli olarak çalışılacaktır.

STRATEJİK AMAC 4: Hayvancılığı ve hayvansal ürünler üretimi geliştirerek, yetiştiricinin gelir seviyesini yükseltmektir.

HEDEF 4.1: Hayvancılığın geliştirilmesi için, mevcut hayvan varlığının genetik yönden üstün verimli hayvanların spermleri ile tohumlanması çalışmaları sonucunda kültür melezi sığır sayısı her yıl % 10 artırılarak, yerli ırkların ıslahı tamamlanacaktır.

Faaliyet 4.1.1: Hayvancılığın geliştirilmesi projesi kapsamında, hayvan varlığının genetik yönden üstün ve verimli hayvanların spermleri ile tohumlanarak, suni tohumlama uygulaması artırılacak, embriyo transferi yönünde çalışmalar yapılacak ve soy kütüğü ve ön soy kütüğü kayıtlarının tutulması sağlanacaktır.

HEDEF 4.2: Hayvansal üretimde gerekli olan tüm hijyenik tedbirler alınarak hastalık ve zararlılarıyla mücadele edilerek, sağlıklı üretimin artması gerçekleştirilecektir.

Faaliyet 4.2.1: Hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele kapsamında büyükbaş hayvanlarda şap, brucella, antrax, tüberküloz, kuduz, küçükbaş hayvanlarda; şap, brucella, mavidil, antrax ,koyun keçi vebası (ppr), kuduz, tek tırnaklılarda; ruam kedi, köpekler gibi evcil hayvanlarda; kuduz, vb. aşılardan yapılması ile kanatlılarda hastalık taraması her yıl yapılacaktır.

HEDEF 4.3: Kaliteli kaba yem açığının giderilebilmesi için, yem bitkileri ekim alanları 2006 yılından itibaren 5 yıllık dönemde % 50 artırılarak, yem bitkileri üretiminin artırılması ve geliştirilmesi ile mera ıslah çalışmalarına ağırlık verilecektir.

Faaliyet 4.3.1: Çayır Mera ve Yem Bitkilerini Geliştirme Projesi kapsamında mera, yaylak, kışlak ve otlak alanlarından azami istifadenin sağlanması için yılda birim alandan elde edilen ortalama 35 kg/da. olan ot verimi, yapılacak mera ıslah çalışmaları ile 2010 yılına kadar 50 kg/dekara çıkarılacaktır.

HEDEF 4.4: İl genelinde küçük kapasiteli işletmeler bazında yapılan kültür hayvancılığı alanında uygun teknikle çalışan, kontrollü üretim yapan, hastalıktan arı ve optimum büyüklükte hayvancılık işletmeleri **oluşturulması teşvik edilecektir.**

Faaliyet 4.4.1: Organize hayvancılık bölgelerinin oluşturulması çalışmaları kapsamında, projelendirilen süt ve besi sığırcılığı işletmelerinin oluşturulmasına 2006 yılında başlanacaktır.

Faaliyet 4.4.2: Üretilen sütlerde PH değerinin ve bakteri sayısının kontrol altına alınması için, tesis edilmiş olan süt toplama ve soğutma tesis kapasitesinin artırılması sağlanacaktır.

Strateji: İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları kaynakları ve mikro kredilerle destekleme yapılacaktır.

HEDEF 4.5: Sürdürülebilir kullanım ilkesi çerçevesinde su kaynakları korunarak, su ürünleri üretimi 2010 yılına kadar % 10 artırılabacaktır.

Faaliyet 4.5.1: Doğal ortamın korunması sağlayıcı tedbirleri alarak ekonomik değeri yüksek balık türlerinin yetiştirilmesi teşvik edilecektir.

HEDEF 4.6: Sağlıklı arı ve arı ürünleri üretilmesi için arıcılık yapan üreticilerin üretimle ilgili faaliyetleri desteklenerek arıcılığın geliştirilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 4.6.1: Mevcut arı kolonisinin ihtiyacı olan temel peteğin temini amacıyla teşvik edici sebepler ortaya koyarak bu işle uğraşan üreticilere temel petek üretim tesisi kurulması sağlanacaktır.

STRATEJİK AMAC 5: Ulusal tarım politikaları doğrultusunda insan sağlığını ön planda tutan, dengeli, çevreyle uyumlu, sürdürülebilir ve rekabet gücü olan ve ihracatı ön planda tutan bir tarımsal kalkınma gerçekleştirilmesi amacıyla kırsal alt yapıyı katılımcı bir yaklaşımla geliştirmektir.

HEDEF 5.1: Çiftçilerin mahallinde bilinçlendirilmesi sağlanarak, kırsal alanda yeni ileri tarım teknik ve **teknolojilerinin** kullanımını yaygınlaştırıcı tedbirleri alarak, kırsal kesimin gelir seviyesi artırılabacaktır.

Faaliyet 5.1.1: İlgili kurum ve kuruluşların yanı sıra, temelde çiftçilerin mahallinde bilinçlendirilmesi amacını taşıyan ve 2004 yılında başlatılan Köy Merkezli Tarımsal Üretime Destek Projesinin kapsam ve içeriğinin genişletilerek, daha geniş bir kitleye hitap etmesi için 2006 yılında devam edilmesi sağlanacaktır.

HEDEF 5.2: Tarımsal verimliliği ve ürün çeşitliliğini artırabilmek için, sulama suyu bulunan bölgelerde sulanabilir arazilerin sulamaya açılması sağlanacaktır.

Faaliyet 5.2.1: Kırsal kesimde yem bitkilerini geliştirme projesi kapsamında tohumluk alınarak verimin sağlanması açısından çiftçilerin ekim alanlarında kullanılması sağlanacaktır. Köye Yönelik Hizmetler Biriminin görev alanında, planlama dönemi süresince yer üstü sulamasına özen gösterilecektir.

Ayrıca her yıl zorunlu ihtiyaç duyulan hayvan içme suyu göleti ve mevcut bulunan göletlerin bakımları idare tarafından öncelikle yapılacaktır.

Faaliyet: 5.2.2.: DSİ'nce sulanan ve sulamaya açılacak (tarıma elverişli) olan bu alanlarda Tarım İl Müdürlüğü ile koordine oluşturularak ürün planlaması yapılması sağlanacaktır.

STRATEJİK AMAC 6: Kırsal kesimin ekonomik yönden güçlendirilmesi için tarımsal amaçlı kooperatifler ve şirketler, üretici birlikleri ve kooperatif üst birlikleri kurulmasını özendirme ve kooperatifleri teknik ve mali yönden desteklemektir.

HEDEF 6.1: Kooperatiflere mali destek sağlayarak ve bitkisel ve hayvansal üretime ve pazarlamaya yönelik makro ve mikro ölçekli projeler uygulayarak ortaklarının gelir seviyelerini artırıcı destek sağlanacaktır.

Faaliyet 6.1.1: Ortaklar mülkiyetinde her yıl Damızlık Sığır Yetiştiriciliği Projesi uygulanacak ve ihtiyaç duyulan yerlerde tarımsal sanayi tesisleri kurdurulacaktır.

HEDEF 6.2: Tarımsal Teşkilatlanma kapsamında faaliyette bulunan çiftçi organizasyonlarının sayısı (tarımsal amaçlı kooperatifler, tarımsal amaçlı şirketler, üretici birlikleri ve kooperatif üst birlikleri) her yıl % 10 oranında artırılarak üretici ve yetiştiricilerin yatay ve dikey teşkilatlanması güçlendirilecektir.

Faaliyet 6.2.1: Tarımsal teşkilatlanmanın güçlendirilmesi amacıyla eğitim çalışmalarında bulunularak, teşkilatlanmaların oluşmasını sağlayıcı ve özendirici, ortakların katılımını ön planda tutan projeler geliştirilecektir.

Strateji: Yatırım programlarının hazırlanmasında kooperatifleşmeyi tamamlayan köyler programa öncelikli olarak alınacak, sulama tesisi bulunan ve işletmeciliği muhtar ve belediyelerce yapılan köylerde sulama kooperatiflerinin kurulması teşvik edilecektir. Özellikle Arpaçay, Akyaka ve Digor İlçelerinin doğu kesiminde meyveciliğe ve alternatif tarım ürünlerine İdaremizce destek verilmesi ve ürün çeşitlerini artırıcı faaliyetler sunulması sağlanacaktır.

SOSYAL REFAHIN ARTIRILMASI

EĞİTİM VE SAĞLIKTA KALİTENİN ARTIRILMASI

STRATEJİK AMAÇ 7: Halkın ihtiyaç ve beklentilerine uygun, çağdaş yaşamın gerekleriyle uyumlu, kırsal-kent arasındaki sağlık hizmeti farklılıklarını azaltıcı, ulaşılabilir ve verimli bir şekilde kaliteli hizmet sunarak, il halkının yaşam kalitesini yükseltmektir.

HEDEF 7.1: Sağlık hizmetlerinde kalitenin yükseltilebilmesi için sağlık kurumlarının fiziki altyapı donanımı ve personel ihtiyaçları optimal düzeyde karşılanacaktır.

Faaliyet 7.1.1: İl merkezi ve ilçelerdeki kamu sağlık kurumlarının fiziki altyapı, donanım ve personel envanteri 2006 yılında çıkarılacaktır.

Faaliyet 7.1.2: Sağlık kurumlarının personel sayısı için 2006 yılında norm kadrolar belirlenecek, personel tayin, atama yönetmeliği çıkarılacak, personel dengesizliği giderilecek, personel eksikliği bulunan yerlere sözleşmeli personel alınabilmesi için İlgili Bakanlıkla Koordine sağlanacaktır.

Faaliyet 7.1.3: Sağlık birimlerinden öncelikle 1.basamak kuruluşlarının laboratuvar malzemesi, doppler fotoskop (Gebe Dinleme Aleti) EKG cihazı gibi tıbbi donanım ile bilgisayar ve yazıcı, demirbaş malzemesi gibi idari ve teknik donanım eksiklikleri 2006 yılından itibaren giderilerek, ikinci basamağa sevkler azaltılacaktır.

Faaliyet 7.1.4: Çağdaş sağlık hizmeti sunulabilmesi için sağlık birimlerinin fiziki alt yapı eksiklikleri beş yıl içinde giderilecektir.

Strateji: Koruyucu sağlık hizmetleri ön planda tutularak, tedavi kurumu hizmetleri için özel sektör teşvik edilecektir.

HEDEF 7.2: İl merkezindeki hastanelere yığılmaları önlemek ve hizmetin ulaşılabilirliğini artırmak amacıyla, **standardı yükseltmiş** ilçe devlet hastanelerinin personel ve tıbbi donanım eksiklikleri giderilip, daha verimli çalışmalarını yoluyla sağlık hizmet kalitesi yükseltilecektir.

Faaliyet 7.2.1: İlçelerden merkeze sevki ve yoğunlaşmayı azaltmak için **standardı yükseltmiş** ilçe devlet hastanelerinin personel ve tıbbi donanım eksiklikleri stratejik plan dönemi içerisinde giderilecektir.

Faaliyet 7.2.2: Devlet hastanesi olmayan ilçelerin sağlık ocakları 24 saat hizmet vermekte olup, bu sağlık ocaklarına personel ve tıbbi malzeme desteği stratejik plan dönemi içerisinde yapılacaktır.

Strateji: Sağlık tesisleri yapımında mesafe ve nüfus kriterleri göz önünde bulundurulacaktır.

HEDEF 7.3: İldeki sağlık kurumları ve hizmet basamakları arasında koordinasyon ve işbirliği güçlendirilecektir.

Faaliyet 7.3.1: Tüm ilin sağlık verilerinin toplandığı il sağlık bilgi sistemi 2007 yılı sonuna kadar oluşturularak, ilin sağlık ölçüt düzeyleri kayıt altına alınacaktır.

Faaliyet 7.3.2: 2. ve 3. basamak sağlık kurumlarındaki yoğunluğu azaltmak amacıyla hasta sevk zinciri 2006 yılında etkin biçimde çalıştırılacak, 2. ve 3. basamak sağlık kurumlarına gerçekten ihtiyacı olan hastaların gitmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 7.3.3: İldeki kamu, yerel yönetimler, üniversite ve özel sağlık kurumları arasında bilgi alış verişini sağlayacak İl Sağlık Bilgi Sistemi oluşturularak, sağlık hizmetlerinin etkinliği artırılacaktır.

Faaliyet 7.3.4: Özel sağlık kuruluşları etkin ve düzenli olarak denetlenecektir.

HEDEF 7.4: Koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilerek, bu hizmetlerin temel sağlık hizmetleriyle birlikte yaygın, sürekli ve etkili bir şekilde sunulması sağlanacak, rutin aşılarda kızamık aşısında **%95** diğer aşılarında hedef **%90** ayrıca her bir sağlık kuruluşunun bağlı olduğu bölgede **%80** in altına düşmeyecek.

Faaliyet 7.4.1: Koruyucu hekimlikle ilgili sağlık çalışanlarına eğitim ve kurslar düzenlenecektir.(NRP, acil-ilk yardım, bebek dostu, anne sütü ve beslenme, aile planlaması, vb konularda sağlık çalışanına eğitim verilmesi sağlanacaktır.)

Faaliyet 7.4.2: Sağlık ocaklarının bilgisayar donanım ve yazılımları 2008 yılına kadar tamamlanacaktır.

Faaliyet 7.4.3: Yalnızca ilgili sağlık personeli tarafından kullanılması gereken sağlık ocaklarına bağlı nüfusun sağlık kayıtları 2007 yılı sonuna kadar elektronik ortama aktarılacak ve özellikle koruyucu olmak üzere bireyin tüm sağlık bilgileri (öyküsü, kullanmakta olduğu ilaçlar, bağışıklama, AÇS ve aile planlaması gibi) aynı gün içinde işlenerek kaçaklar önlenecektir.

Faaliyet 7.4.4: Kırsal kesime halk sağlığı hizmetlerinin daha etkin olarak götürülmesine yönelik mobil hizmet desteği verilerek, bina yapımına girişilmeden sağlık hizmetleri yaygınlaştırılacaktır. Bu sayede sağlık personelinin gezi ve ziyaret sayısı arttırılacaktır.

Faaliyet 7.4.5: İlimizdeki sağlık çalışanlarının gebe izlem sayısı, bebek izlem sayısı arttırılarak koruyucu hekimlik çalışmalarına öncelik verilecektir.

Faaliyet 7.4.6: Yılı içerisinde bebek dostu İl olmamız için gerekli çalışmaların tamamlanması ve yıl sonunda bu hedefe ulaşmak sağlanacaktır.

Faaliyet 7.4.7: Sağlık personeli yardımı olmadan yapılan doğumları azaltmak.

Faaliyet 7.4.8: Son beş yılda İlimizde bildiri zorunlu ilk beş hastalık (Şarbon, Burucelle, Kuduz vb.) arasında zoonos olması nedeniyle Tarım İl Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak koordine edilecektir.

Strateji: Koruyucu sağlık hizmetlerinin (bağışıklama, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması, çevre, okul, adolesan ve yaşlı sağlığı) geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve uygulanmasında Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Kafkas Üniversitesi, belediyeler ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.

HEDEF 7.6: Aile hekimliği ile ilgili yasal düzenleme yapıldıktan sonra, mevzuatla ilgili alt yapı çalışmalarına başlanacak ve uygulamaya geçilecektir.

Faaliyet 7.6.1: Her sağlık ocağı bölgesi 2000–4000 arası insan sayısına bölünüp bir aile hekimine bağlanacaktır.

Faaliyet 7.6.2: Aile hekimlerinin lojistik desteği (ofis, malzeme, personel vs) sağlanacaktır.

STRATEJİK AMAC 8: Eğitimde fırsat eşitliği yaratmak ve ilk ve ortaöğretimde eğitimin kalitesini yükseltmek için altyapı yatırımlarını arttırmaktır.

HEDEF 8.1: Okuma yazma oranını %100 seviyelerine yükseltmek, çiftli öğretim yapan İlköğretim okulları tekli öğretime dönüştürmek ve il ve ilçe merkezlerinde sınıf mevcutlarını 30 öğrenci ve daha alt seviyelere çekmek için İlköğretim Kurumlarında yeni derslikler yaptırılacak ve mevcut altyapının standardı yükseltilecektir.

Faaliyet 8.1.1: İl ve ilçe merkezlerinde Plan dönemi sonuna kadar derslikler artırılarak ortalama sınıf mevcudu **30' a** indirilmesi için çabalar artırılabacaktır.

Faaliyet 8.1.2: Kırsal kesimdeki eğitim kalitesini yükseltmek ve 8 yıllık zorunlu eğitim standartlarına ulaşmak için Plan Dönemi sonuna kadar 5 yılda her yıl 3 Derslikli ek bina mevcut 5 derslikli Okular yaptırılarak 8 derslikli İlköğretim Okulu olarak eğitim-öğretimi sağlanacaktır.

Faaliyet 8.1.3: Çok amaçlı kapalı spor salonu ihtiyacından Plan dönemi sonuna kadar idare imkanları el verdikçe yapılarak hizmete sunulacaktır.

Faaliyet 8.1.4: Plan dönemi sonuna kadar 50 adet okulun onarım, tadilat ve ısınma şekli kaloriferli dönüştürülerek, hizmete sunulacaktır.

Faaliyet 8.1.5: Plan dönemi sonuna kadar taşınmalı eğitimden yararlanan öğrencilerin yararlanabileceği kapasiteli öğrenci pansiyonu yapılarak, eğitim hizmetlerine sunulacaktır. Taşınmalı eğitimin kaldırılması sağlanacaktır.

Faaliyet 8.1.6: 2006 yılından itibaren ilköğretim okullarının tamamında internete ulaşım sağlanabilmesi için yapılacak çalışmalara destek verilecektir.

HEDEF 8.2: Okul yapılması amacıyla, il ve ilçe merkezlerinde bulunan, özel ve tüzel kişiliklere ait araziler bir program dâhilinde kamulaştırılması yapılacaktır.

Faaliyet 8.2.1: Plan dönemi sonuna kadar ihtiyaç olması halinde eğitim için gerekli olan arazinin kamulaştırılması yapılarak eğitim hizmetlerine sunulacaktır.

HEDEF 8.3: Ortaöğretim kurumlarında eğitim düzeyini yükseltmek, öğrenimde fırsat eşitliği sağlamak amacı ile yeni derslikler yaptırılacak ve mevcut altyapının standardı yükseltilecektir.

Faaliyet 8.3.1: İl ve İlçe Merkezlerinde Genel, Anadolu Lisesi derslik ihtiyacından Plan dönemi sonuna kadar ihtiyaç olması halinde yaptırılarak ortalama sınıf mevcudu 30'a indirilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 8.3.2: İl genelinde Çok Programlı Lise (Meslek Lisesi, Ticaret Lisesi, vb) ihtiyacından Plan dönemi sonuna kadar ihtiyaç olması halinde yaptırılarak ortalama sınıf mevcudu 30'a indirilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 8.3.3: Plan dönemi sonuna kadar ihtiyaç olması halinde 25 adet Ortaöğretim Kurumunun (Lise ve dengi okul) onarım ve tadilatı yapılarak hizmete sunulacaktır.

HEDEF 8.4: Okul öncesi eğitimine önem verilerek öğrencilerin eğitime hazırlanmasına öncelik verilecektir.

Faaliyet 8.4.1: Plan dönemi sonuna kadar mevcut ilköğretim okullarının tamamında en az 1 Adet olmak üzere "Ana Sınıfı" açılarak hizmete sunulması sağlanacaktır.

STRATEJİK AMAC 9:

Kırsal kesimde yaşayan halka, özellikle gençlere yönelik spor hizmetleri yaygınlaştırılarak sporu halkın vazgeçilmez tutkusu ve yaşam biçimi haline getirerek, ulusal ve uluslar arası alanda sporcu yetiştirilerek ve spor alt yapısının il genelinde dengeli dağılımı sağlamaktır.

HEDEF 9.1: Kentte ya da kırsalda yaşayan tüm yaş gruplarından, profesyonel ve amatör insanların rahat spor yapmasını sağlamak için gerekli alt yapı çalışmaları yapılacaktır.

Faaliyet 9.1.1: İlimizin Merkez, İlçe, Belde, köy ve mahallelerindeki mevcut tesislerin fiziki durumları, donanımları ve personel envanterleri 2006 yılı sonuna kadar çıkartılacaktır.

HEDEF 9.2: İlimizde başarılı sporcuların yetişmesi, sporun yaygınlaşması için her türlü destek sağlanacaktır.

Faaliyet 9.2.1: Kafkas Üniversitesi ile ortak çalışma yapılarak 08–12 yaş grubu kız erkek gençlerimize yetenek testi yaptırılarak, yetenekli oldukları spor alanlarına kanalize edilmeleri sağlanacaktır.

Faaliyet 9.2.2: İlimizde faaliyet gösteren amatör spor kulüplerine malzeme yardımında bulunulacaktır.

Faaliyet 9.2.3: İlçe Merkezleri ve Köylerde plan dönemince semt sahası yapımına devam edilecektir. (Futbol, Basketbol, Voleybol sahaları ve gerekirse çocuk parkları)

Faaliyet 9.2.4: Federasyonların ulusal ve uluslar arası organizasyonlarına talip olunacak, bu organizasyonların ilimizde organize edilmesine çalışılacaktır.

Strateji: Yerel yönetimler, amatör spor kulüpleri ve federasyonlarla işbirliğine gidilecektir.

HALK EĞİTİMİ VE HALKIN BİLİNÇLENDİRİLMESİ

STRATEJİK AMAC 10 :

Halk eğitiminde toplumun tüm kesimlerini beceri, yaş, öğrenim düzeyi ve ihtiyaçlarına uygun biçimde eğitim, öğretim, rehberlik ve uygulama faaliyetleri yoluyla eğitmek ve bilinçlendirmektir.

HEDEF 10.1: Doğal afetlerden korunma konusundaki eğitim programlarının sayısı ve programlara halkın katılımı sağlanarak ilimizdeki doğal afet bilinci arttırılacaktır.

Faaliyet 10.1.1: Yerel; görsel ve yazılı basında halkı bilinçlendirici haber ve programlara yer verilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 10.1.2: Depreme dayanaklı yapılaşma ve deprem anındaki korunma yöntemleri ile ilgili olarak, gerekirse her eğitim düzeyinde vatandaşın anlayabileceği özellikte broşür basımı sağlanarak dağıtılacaktır.

Faaliyet 10.1.3: İlk ve ortaöğretim kurumlarında öğrencilere depremle yaşama bilincini aşılama amacıyla etkinlikler düzenlenecektir.

Strateji: Yazılı ve görsel medya ile işbirliği içinde hareket edilecektir.

HEDEF 10.2: Çevrenin ve orman alanlarının korunması ve geliştirilmesine yönelik eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları hızlandırılacaktır.

Faaliyet 10.2.1: Köy korulukları oluşturulması için köyde eğitim çalışması yapılarak köy koruluğu kurulması sağlanacaktır.

Faaliyet 10.2.2: Her yıl kutlanan 5 Haziran Dünya Çevre Günü etkinlikleri, tüm haftaya yayılması sağlanacaktır.

HEDEF 10.3: Köylerdeki yapıların ve tarımsal tesislerin yapı tekniğine uygun olarak yapılması için rehberlik eğitimi verilecektir.

Faaliyet 10.3.1: Her yıl yatırım programı uygulamaları sonucu sulamaya açılan sahalardaki arazi sahipleri sulu tarım konusunda bilgilendirilecektir.

HEDEF 10.4: Aile planlaması, ilk yardım, ana-çocuk sağlığı, bulaşıcı hastalıklar, çevre sağlığı ve madde bağımlılığı konularında halk eğitimleri daha etkin hale getirilecektir.

Faaliyet 10.4.1: Koruyucu hekimlikle ilgili gerekli görülmesi halinde afiş, broşür, el ilanı v.s bastırılıp sağlık ocakları, devlet hastaneleri, özel hastaneler, eczaneler, okullar, büyük mağaza ve marketlerde halka dağıtımını sürekli yapılacaktır.

Faaliyet 10.4.2: Sağlık İl Müdürlüğüne web sayfası açılarak çok yönlü bilgi ve hizmet vermek üzere 2006 yılından başlayarak aktif hale getirilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 10.4.3: Kırsal kesimde öncelikli olmak üzere, sağlık ocaklarında ayda bir halk eğitimi seminerleri düzenlenmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 10.4.4: 2006 yılında başlayarak itfaiyecilere, polislere, sanayi tesislerindeki ilgili sorumlulara düzenli ve sürekli olmak üzere ilkyardım kursu düzenlenerek, eğitim verilecektir.

Faaliyet 10.4.5: İlköğretim ve lise öğrencilerine sağlık konularında okullarda sürekli bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır. Adölesan çağındaki öğrencilere adölesan (ergenlik çağı) sağlığı ile ilgili konularda eğitimler verilecektir.

Faaliyet 10.4.6: Halkın sağlığını yakından ilgilendiren alanlarda üretim yapan ve bunları pazarlayan kesimlere yönelik sürekli ve düzenli eğitim verilmesi sağlanacaktır.

Strateji: Kafkas Üniversitesi ve STK'larla işbirliğine gidilerek, ilgili kesimlere sağlık konularında eğitim verilmesi sağlanmalı.

HEDEF 10.5: Bitkisel üretim ve hayvancılığın geliştirilmesi ve verimliliğın artırılması amacıyla günümüz teknik ve teknolojisine uygun modern tarım araç ve gereçlerinin yararları ve kullanımına yönelik çiftçilere sağlanan uygulamalı eğitim imkânları artırılacaktır.

Faaliyet 10.5.1: Yeni geliştirilen tohumluk çeşitlerinin çiftçilere tanıtımı amacıyla yönelik ekim alanları belirlenerek buğday, arpa, silajlık mısır konularında her yıl eğitim çalışması yapılacaktır.

Faaliyet 10.5.2: Enformasyon çalışmaları kapsamında Tarla Günleri ve TV Programları düzenleyip görsel ve basılı yayınlar (**Afiş, Broşür, Çiftçi Mektubu vs.**) hazırlayarak sürekli eğitim çalışmalarında bulunulması sağlanacaktır.

Faaliyet 10.5.3: Süt ve besi sığırcılığı, küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, arıcılık, su ürünleri, organik tarım, bağcılık, seracılık ve tarımsal mekanizasyon konularında her yıl eğitim ve bilgilendirme çalışmalarında bulunulacak, talep olması halinde de kurslar düzenlenecektir.

Faaliyet 10.5.4: Ev ekonomisi kapsamında gıda muhafaza konularına yönelik kışlık salamura, turşu, reçel, marmelât, peynir, yoğurt yapımı ve gıdaların dondurularak saklanması konularında her yıl gerekirse köylerde eğitim çalışmaları yapılacaktır.

Faaliyet 10.5.5: Kırsal Kalkınma Kadın Çiftçileri projesi kapsamında, istekli ve ihtiyaç duyulan köylerde çiftçi kadınların süt sığırcılığı ve bağcılık konularında eğitiminin sağlanması amacıyla yönelik çalışmalarda bulunulacaktır.

HEDEF 10.6: Halk Eğitim Merkezlerinde gerçekleştirilen beceri edinme kurslarının sayısı artırılacak ve kurslar çeşitlendirilecektir.

Faaliyet 10.6.1: 2010 yılına kadar beceri edindirme kursları çeşidinin artırarak tüm halkımıza ulaşması sağlanacaktır.

Faaliyet 10.6.2: Köylerde geleneksel el sanatlarının geliştirilmesine yönelik kursların açılması sağlanacaktır.

Strateji: Özellikle doğal afetler konusunda Kafkas Üniversitesi, STK'lar ve medyayla işbirliğine gidilecek, kurslar düzenlenecek, okul ve sağlık ocaklarında eğitim programları düzenlenecektir.

Strateji: STK'lar, üniversite, meslek kuruluşları ile ortaklaşa hareket ederek, mekân, araç-gereçlerin ortak kullanımı, bilgi ve eğitim setlerinin paylaşımı gerçekleştirilecektir.

KÜLTÜREL YAŞAMIN ZENGİNLEŞTİRİLMESİ

STRATEJİK AMAÇ 11: İldeki kültür ve sanat faaliyetlerine her türlü destek sağlanarak ilin sosyal, kültürel ve sanat yaşamını çeşitlendirmek ve zenginleştirmektir.

HEDEF 11.1: Kültürel varlıklarımızın tespiti yapılarak, **halkımızın tanınmasına ve yararlanmasına** sunulacaktır.

Faaliyet 11.1.1: 2006 yılı sonuna kadar ilimizdeki kültürel varlıklar tespit edilecek, çalışma sonuçları turizm amaçlı oluşturulacak “Kars Valiliği -web sayfasına” konulması sağlanacaktır.

Faaliyet 11.1.2: İldeki tüm okullara kültürel değerlerimizi tanıtan afiş, broşür ve CD dağıtılması için Belediye ve Milli Eğitim ile işbirliği yapılması sağlanacaktır.

Faaliyet 11.1.3: İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak hazırlanacak program kapsamında okullarda ilin kültür varlıklarının tanıtımına yönelik gezilerin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

HEDEF 11.2: İl Özel İdaresinin katkılarıyla gerçekleştirilen ilçe ve kasabalardaki yerel festivaller birleştirilerek ilin tamamını kapsayan, ulusal ve uluslar arası alanda daha etkin ve tanıtıcı festivaller yapılması sağlanacaktır.

Strateji: İl, ilçe belediyeleri, köyler ile koordineli çalışılacaktır.

HEDEF 11.3: Halkımızın kültür, sanat ve spor etkinliklerine katılımını sağlamak amacıyla, konser, tiyatro vb. etkinlikler desteklenerek, teşvik edilecektir.

Faaliyet 11.3.1: Kırsal kesimde yaşayan halkın sanatsal etkinliklerden faydalanmaları için kamu kurumları ve özel kuruluşlarca yapılan faaliyetlere destek verilecektir.

Faaliyet 11.3.2: İlimizdeki amatör tiyatro gruplarının köy ve kasabalardaki okullarda çocuk oyunlarına yönelik gösteriler yapmalarına her türlü destek sağlanacaktır.

Strateji: Yerel idarelerle işbirliği yapılarak gerçekleştirilecek etkinlikler için uygun mekanların tahsis edilmesi sağlanacaktır.

TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ VE JEOTERMAL KAYNAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

STRATEJİK AMAC 12: İlimizdeki yüksek turizm potansiyelini harekete geçirerek, alternatif turizm türlerini geliştirerek, **ilin turizm kaynaklarının ulusal ve uluslar arası düzeyde tanıtımını yaparak ve sürdürülebilir kullanımla yılın her mevsiminde turizme hizmet verilmesini sağlayarak yerli ve yabancı turist sayısını 2005 yılı rakamlarına göre 2010 yılına kadar %50 oranında artırılmasını sağlamaktır.**

HEDEF 12.1: İlimizin turizm değerlerini (tarihi ve doğal) ulusal ve uluslar arası alanda tanıtmak amacıyla, belediyelerin, sivil toplum kuruluşlarının, turizm sektörünün ve ilgili diğer kurumların katılımı ile ulusal ve uluslar arası düzeyde etkin bir tanıtım ve pazarlama faaliyeti yürütülecektir.

Faaliyet 12.1.1: Ulusal ve uluslar arası alanda açılan turizm fuarlarına, özel turizm firmaları ile birlikte katılım sağlanarak, stand açılacak ve ilin turizm ve kültür değerlerinin tanıtımı ve pazarlaması yapılacaktır.

Faaliyet 12.1.2: İlimizin tarihi ve doğal zenginliklerini tanıtan afiş, broşür, kitapçık (**çeşitli dillerde**) ile İngilizce ve Türkçe tanıtım CD'leri 2006 yılından başlanarak yaptırılıp dağıtılarak, tanıtım faaliyetleri artırılabacak, bunun sürekliliği ve güncelliği sağlanacaktır.

Faaliyet 12.1.3: İlin turizm potansiyelini, otel bilgilerini ve diğer turizm faaliyetlerini kapsayan, uluslar arası standartlarda "Kars Valiliği-Web sayfası" 2006 yılından itibaren daha etkin hazırlanması sağlanacaktır.

Strateji: Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri belediyeler ve turizm alanındaki özel sektör ve STK'larla işbirliği içinde gerçekleştirilecektir.

Strateji: İlimizi ziyaret eden turist sayısını artırmak için diğer illerdeki turizm işletmeleri ve tur operatörleriyle işbirliği yapılacaktır.

Strateji: İlimize gelen turistlere ulaşım kolaylığı sağlamak amacıyla Kars Havaalanının yerli ve yabancı Charter uçak seferlerine açılması için, kamu ve özel sektör kuruluşları arasında işbirliği yapılacaktır.

HEDEF 12.2: İlimize gelen turistlere ISO (Organisation for International Standards-Uluslar arası Standartlar Kurumu) standartlarında hizmet verebilmek için Tur Operatörlüğü, Turizm Acenteliği ve Turizm Rehberliği faaliyetleri geliştirilip yeterli hale getirilerek, turizm belgeli otel ve restoranlar ile turizm seyahat acentaları etkin bir şekilde denetlenecektir.

Faaliyet 12.2.1: Sektörde çalışan personelin eğitimi amacıyla 2006 yılından itibaren her yıl % 20'sine mesleki eğitim verilerek, hizmetin kalitesi yükseltilecektir.

Faaliyet 12.2.2: Turizm seyahat acentaları'nın faaliyetleri İl Denetim Komisyonlarınca daha etkin bir şekilde denetlenecektir.

Strateji: Sektörde çalışan elemanlara gerekli eğitim verilerek, hizmetin kalitesi yükseltilecektir.

Strateji: Kafkas Üniversitesi ve Turizm Meslek Birlikleri ile koordineli çalışılacaktır.

HEDEF 12.3: Turistlerin **ihtiyaçlarını karşılayabilmek** için satın alabilecekleri ürünlerin üretilmesi, çeşitlendirilmesi ve pazarlanması faaliyetlerine destek sağlanacaktır.

Faaliyet 12.3.1: Spor, eğlence, alış-veriş merkezleri gibi hizmet tesislerine yönelik yatırımlara destek verilecektir.

Faaliyet 13.3.2: Halı, kilim, dokuma ve hediyelik eşya gibi ürünlerin turizm sektörüne daha fazla yönelmesi için özel sektöre destek sağlanacaktır. Bu vesileyle elsanatları kurlarının açılmasına destek sağlanacaktır.

Faaliyet 12.3.3: Turizme yönelik yöresel el sanatlarının tanıtımı ve pazarlanması için bavul ticaretini harekete geçirecek özel sektör faaliyetlerine destek sağlanacaktır.

HEDEF 12.4: Sivil mimarlık örneği taşıyan ve koruma altına alınan tescilli yapıların turizme kazandırılması ve gelecek kuşaklara aktarılması sağlanacaktır.

Faaliyet 12.4.1: İlimizde bulunan tescilli ev ve diğer yapılardan öncelikli olanların tespiti ve rölövesi 2006 yılından itibaren yapıp restorasyonlarına başlanacaktır. Muradiye hamamı, Beyler Beyi Sarayı yapılarak turizme kazandırılacak.

Faaliyet 12.4.2: İlimizde bulunan Ani harabelerinde Kültür Bakanlığı kazı heyeti tarafından her yıl yapılan kazı, düzenleme çalışmaları ve tanıtımlarına destek sağlanacaktır. Yapılan kazı çalışmaları ile ilgili iletişim kurularak Kültür Müdürlüğü tarafından rapor sunulması istenilecektir.

Hedef 12.5: Alternatif turizm alanlarından turizm amaçlı sportif faaliyetlere öncelik verilecek, bu kapsamda kayak sporu ve rafting sahası vb. alanların altyapı çalışmaları 2010 yılına kadar tamamlanarak turizme açılmaları sağlanacaktır.

Faaliyet 12.5.1: Kış turizmine elverişli olan Sarıkamış Kış Turizm Merkezi kayak sporu için hazır hale getirilmiş, alt yapı çalışmaları tamamlanmış, özel sektör bu alana yatırım yapmış ve gelişmesi için destek sağlanacaktır.

Strateji: Sarıkamış Kış Turizm Merkezinin turizme kazandırılabilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Strateji: İlimizde bulunan tabyaların Turizm'e kazandırılabilmesi için Erzurum Bölge Kurumu ile iletişim kurularak sit alanı içerisine alınması ile içerisinde bulunan binaların tescilinin sağlanması yapılacaktır.

SOSYAL HİZMETLER VE YARDIMLAR

STRATEJİK AMAÇ 13 : Yoksulluğun azaltılması ve muhtaç durumda bulunan kişi ve gruplara etkin sosyal koruma sağlanması amacıyla, ilgili uluslar arası kuruluşların; proje, finansman yardımı gibi olanaklarından da yararlanarak, sosyal hizmetlerin, ihtiyaç sahiplerine, yaygın etkili ve sürekli bir şekilde ulaştırılmasını sağlamak, değişen toplum yapısı ile oluşabilecek sosyal sorunlara karşı yeni hizmet modellerini geliştirmektir.

HEDEF 13.1: Ekonomik, sosyal ve sağlık yönünden yoksulluk içinde bulunan dezavantajlı kişi ve grupların (yoksullar, yaşlılar, kadınlar, zihinsel ve bedensel engelliler, kimsesizler ve sokakta yaşayan-çalışan ve uyuşturuğu madde veya uçucu madde kullanan çocuklara yönelik rehabilite ve tedavi edici merkezlerin açılması) kimlik bilgileri, adresleri, dezavantaj durumları ve gereksinimleri belirlenerek, gerekli yardımlar yapılacaktır.

Faaliyet 13.1.1: Aynı ve nakdi yardımların gereksinim sahiplerine etkili ve etkin bir şekilde ulaştırılabilmesi için çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlarca dağınık halde yapılan aynı ve nakdi yardımlar 2007 yılına kadar tek bir çatı altında toplanarak, fonksiyonelliği ve miktarları arttırılacaktır.

Faaliyet 13.1.2: Diğer bireylere oranla dezavantajlı durumda olan yaşlı ve engellilerin buldukları sosyal çevrede sorunlarının çözülebilmesi, kişinin sosyal yaşamını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi amacıyla kurumsal bakım hizmetinin yerini alacak şekilde evde bakım modeline geçiş planlama dönemi içinde yapılacaktır.

Faaliyet 13.1.3: Gereksinimlerin karşılanmasına, kaynaklara ve belirlenen kriterlere göre önceliklendirmenin ve takvimlendirmenin de yer aldđı bir plan çerçevesinde 2007 yılında çalışmalara başlanacaktır. Yoksulluğun azaltılması ve kadın-çocuk sorun gurubuna yönelik hizmetlerin verilebileceği toplum merkezi açılması. (özellikle gece kondu bölgesinde)

Strateji: Çalışmalar muhtarlar, kaymakamlar, **İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları**, belediyeler, milli eğitim ve sağlık il müdürlükleri, sivil toplum kuruluşları ve hayırseverlerle işbirliği içinde gerçekleştirilecektir.

HEDEF 13.2: Yaşadıkları psiko-sosyal travmalar sonucu hakkında korunma kararı alınarak, kurum bakımında olan korunmaya muhtaç çocuklar için kurum bakımı yerine alternatif bakım hizmetlerinin işlevselliği arttırılacaktır.

Faaliyet 13.2.1: İlimizde bulunan yetiştirme yurdu ve çocuk yuvalarında devlet koruması altında olan çocuklar taranarak durumu uygun görülenlerin korunma kararları (eve dönüş) projesi, aynı-nakdi yardım karşılığı gibi hizmet modelleriyle kaldırılıp, bu çocukların aileleri yanında bakılmaları sağlanarak çocukların devlete olan bakım maliyeti azaltılacaktır.

Çocukların korunmasına yönelik kanun gereği suçu bu kapsama giren mahkeme kararı ile yetişe bilecekleri yerlerin kurulması.

Faaliyet 13.2.2: Ailelere aile danışmanlığı, rehabilitasyon gibi sosyal hizmetler verilerek, çocukların sağlıklı ve mutlu ortamlarda yetişmeleri sağlanacaktır.

HEDEF 13.3: Engellilere yönelik hizmetlerin etkili ve daha işlevsel planlanması sağlanarak, toplumla entegrasyonlarını kolaylaştırıcı önlemler alınacaktır.

Faaliyet 13.3.1: Engellilerin bilgi becerilerinin geliştirilmesine ve toplumla uyumlaşmalarına yönelik eğitim, sosyal ve sportif amaçlı tesisler ile rehabilitasyon merkezlerinin kurulması ve açılması teşvik edilecektir.

Faaliyet 13.3.2: Engellilerin şehir içinde yaşamalarını kolaylaştırmaya yönelik fiziki düzenlemelerin yapılmasını sağlayıcı tedbirler alınması için belediyeler ve resmi kuruluşlar ile işbirliği yapılacaktır.

Faaliyet 13.3.3: Trafik lambalarına, işitsel uyarı sistemlerinin eklenmesi, yaya kaldırımlarında gerekli düzenlemelerin yapılması, toplu taşıma araçlarının fiziki engellilerin rahat kullanabilmesine yönelik düzenlenmesi konularında belediyelerle koordine edilerek, yönlendirilmeleri sağlanacaktır.

Faaliyet 13.3.4: Genel toplumsal yaşam alanlarında (tuvaletler, spor alanları, park ve bahçeler gibi) engellilerin yararlanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması sağlanacaktır.

Strateji: Engellilerin şehir içinde yaşamalarını kolaylaştırmaya yönelik fiziki düzenlemelerin yapılmasını sağlayıcı tedbirler alınması için belediyeler ve resmi kuruluşlar ile işbirliği yapılacaktır.

HEDEF 13.4: Eğitim ve sağlık alanlarının yanı sıra, 2010 yılına kadar hayırseverlerin yardım yapabilecekleri diğer alanların tespitine yönelik bir çalışma yapılarak yardım alanlarının çeşitlendirilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 13.4.1: Hayırseverlerin yaptıkları yardımları duyuran yayınlar yapılacaktır.

Faaliyet 13.4.2: Hayırseverlerin toplumda sosyal statü kazandırılması için resmi törenlerde ve kamuya açık toplantılarda onore edilmesi sağlanacaktır.

Strateji: Karşılıksız yardımlar yerine mümkün olduğunca kişilerin üretkenliklerini artırıcı politika uygulamaları tercih edilecektir.

Strateji: Yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürlülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında ilde gönüllü kişilerin dayanışma ve katılımı artırılacaktır.

ÇEVRESEL VE MEKÂNSAL GELİŞME

ÇEVRE

STRATEJİK AMAC 14: Çevre ile ilgili veri ve bilgi iletişim sistemleri oluşturmak, çevrenin korunması ve iyileştirilmesine yönelik tedbirleri almak ve uygulamak suretiyle ilin çevre ve yaşam standartlarını yükseltmektir.

HEDEF 14.1: Çevreye ilişkin veri ve bilgi işletim sistemleri oluşturulacak, çevre izleme ve ölçüm altyapısı geliştirilecek, ilin çevre envanteri ve istatistik bilgileri içeren veri tabanı 2010 yılı sonuna kadar hazırlanacaktır.

Faaliyet 14.1.1: Çevre ile ilgili bilgi ve veriler Plan dönemi içerisinde ilgili kurumlardan temin edilerek gruplandırılacaktır.

HEDEF 14.2: İçme ve kullanma sularının ve kalitesinin tespit edilmesi ve su kirliliğinin önlenmesi amacıyla, yeraltı ve yerüstü içme suyu kaynakları ile sulama suyu olarak kullanılacak akarsu ve göllerde gerekli ölçüm ve analizlere 2006 yılında başlanacak ve 2010 yılına kadar bitirilecektir.

Faaliyet 14.2.1: İl Özel İdaresi yetki alanı içerisindeki yerleşim birimlerinin içme ve kullanma su kaynakları ve İlin içme-kullanma suyu hava koruma havza koruma planlarının oluşturulması 2006 yılından itibaren tespit edilecektir

Faaliyet 14.2.2: İl Özel İdaresi yetki alanı içerisindeki yerleşim birimlerinin içme ve kullanma sularının analizlerine 2006 yılında da devam edilerek 2010 yılına kadar su kaliteleri tespit edilecektir.

Faaliyet 14.2.3: İlgili yerleşim birim yöneticileri ile işbirliği yapılarak içme ve kullanma su kaynaklarının korunması çalışmalarına 2006 yılında başlanacak ve öncelik durumuna göre her yıl % 20'si koruma altına alınacaktır.

HEDEF 14.3: Nehir ve göller ile sulama suyu, yeraltı ve yer üstü sulama suyundaki kirlenmenin önlenmesi ve su kalitesinin artırılması için gerekli önlemler alınacak, projeler geliştirilecek ve uygulanan projelerin devamı sağlanacaktır.

Faaliyet 14.3.1: Bayburt Barajının tamamlanması sağlanacak, tamamlanması halinde koruma projeleri 5 yıl içinde tamamlanacaktır.

Strateji: Bayburt Barajının tamamlanması için ilgili kurumlar ile koordine sağlanacaktır.

Faaliyet 14.3.2: Kars Çayı ve kollarına atık sularını veren yerleşim ve işletmelerin arıtma tesislerinin yapılması, kanalizasyon atık su arıtma tesisi yapılması ile ilgili gerekli yardım sağlanacaktır.

HEDEF 14.4: İl Özel İdaresinin yetki alanı içerisindeki yerleşim yerlerinin katı atık depolama alanlarının stratejik plan dönemi sonuna kadar belirlemesi ve İl Merkezinde yapılacak katı atık depolama tesisine aktarma istasyonları oluşturulması sağlanacaktır.

Faaliyet 14.4.1: İl Özel İdaresi yetki alanındaki yerleşim birimlerinden kaynaklanan katı atık depolama alanına atılmaması gereken tehlikeli ve kimyasal atıkların Çevre ve Orman Bakanlığından izin almış tesislere, lisanslı araçlarla taşınması sağlanacaktır.

HEDEF 14.5: Toprağın korunması ve erozyonun önlenmesi amacıyla ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve rehabilitasyon çalışmaları yapılacak ve ağaçlandırma çalışmaları yapılırken ekonomik gelir getirebilecek türlerin dikimine öncelik verilecek, yerleşim birimlerinin ihtiyacı olan mesire alanı ve aktif yeşil alanların miktarı arttırılacaktır.

Faaliyet 14.5.1: Erozyona uğrayan alanlar ile ağaçlandırılacak alanlar 2006 ve 2007 yıllarında tespit edilecektir.

Faaliyet 14.5.2: Ağaçlandırılacak sahalara dikilecek türlere uygun projelerin yapımına 2006 yılında başlanarak her yıl %10 'unun projesi bitirilecektir.

Faaliyet 14.5.3: Projesi tamamlanan sahalara uygun ağaç türlerinin dikilmesine 2007 yılında başlanacaktır.

Strateji: Ağaçlandırma çalışmalarında, ekonomik gelir getirebilecek türlerin dikimine öncelik verilecektir.

HEDEF 14.6: Kum ve taş ocaklarının yer seçimi ve işletilmesinde bilimsel ölçütlere göre hazırlanmış çevresel etki değerlendirme raporları esas alınarak, gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Faaliyet 14.6.1: İl zel İdaresi yetki alanında kullanılacak ocakların ET raporu alınmasından sonra inceleme yapılarak uygun olması halinde ruhsatları verilecektir.

HEDEF 14.7: İÖİ yetki alanları içerisinde çevreye olumsuz etki yapabilecek mevcut tesis ve işletmelerin faaliyetleri incelenecek ve tespit edilen olumsuzlukları giderici gerekli önlemlerin alınması sağlanacaktır.

Faaliyet 14.7.1: Çevreye olumsuz etkisi olan mevcut tesis ve işletmelerin tespit çalışmaları 2006 yılında tamamlanacaktır.

Faaliyet 14.7.2: Yeni kurulacak tesis ve işletmelerin çevreye olan etkilerinin değerlendirilmesine ilişkin çalışmalar sürekli yapılacaktır.

Faaliyet 14.7.3: Çevreye olumsuz etkisi olma ihtimali olan mevcut tesis ve işletmelerin denetimi etkin biçimde yapılacaktır.

Strateji: evre sorunlarının çözümü ile doğrudan ve dolaylı ilgisi olan kurum ve kuruluşlar arasında özellikle belediyeler ve köy muhtarlıkları ile işbölümü ve işbirliği sağlanmasına yönelik mekanizmalar geliştirilecek; evre sorunlarının giderilmesinde Kafkas niversitesi ve STK'ların katılımı sağlanarak toplumsal uzlaşma ve katılıma önem verilecektir.

MEKANSAL GELİŞME VE FİZİKİ PLANLAMA

STRATEJİK AMAÇ 5: İl genelinde mekânsal gelişmeyi yönlendirecek, yaşam kalitesini yükseltecek ve uygulanabilir st ve alt ölçekli planların yapılması ve uygulanmasını sağlamaktır.

HEDEF 15.1: İl genelini kapsayan 1/100.000 ölçekli evre Düzeni Planı 2010 yılına kadar tamamlanması sağlanacaktır.

Faaliyet 15.1.1: 2006 yılından itibaren evre Düzeni Planı yapım işi gündeme alınarak plan sınırı içindeki tüm verilerin toplanması çalışmaları başlatılması sağlanacaktır. (Jeolojik yapı, ayır, mera, orman, tarım alanları, dere yatakları vb mevcut alan kullanımları ve coğrafi bilgi sisteminde de kullanılacak hava fotoğrafları ile kurum ve kuruluş görüşleri, eğilim ve talepleri).

Strateji: İl evre Düzeni Planı; Valinin koordinasyonunda, ilgili tüm kamu ve özel kuruluşların ve belediyelerin katılımıyla yerleşim yeri seçiminde jeolojik ve jeoteknik etütlere uyulaca, belediye meclisi ile il genel meclisi tarafından kabul edilen plan onaylanmak üzere evre ve Orman Bakanlığına sunulacaktır.

Strateji: İmar planı yapımı öncelik sırası belirlenirken, köylerin nakil-toplulaştırma talepleri ve gelişme eğilimleri ile Çevre Düzeni Planı dikkate alınacaktır.

HEDEF 15.2: Dağınık ve kaçak yapılaşmaların engellenmesi ile yapılaşmada mimari estetiğe ve yerel mimari özelliklere özen gösterilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 15.2.2: 2006 yılından itibaren kaçak yapılar tespit edilecektir. Hazır tip projelerine uygun yapılaşmalar teşvik edilerek, kaçak yapılaşmaların engellenmesi amacıyla gerekli yaptırımlar uygulanacaktır.

DOĞAL AFETLER

STRATEJİK AMAÇ 16 : İlimizde meydana gelebilecek olası doğal afetlerin yol açacağı can ve mal kayıplarını en aza indirmek için afet bilinci, teknik bilgi, donanım ve koordinasyonun kent kültüründe altyapısını hazırlamaktır.

HEDEF 16.1: Afet öncesinde, sırasında ve sonrasındaki tüm çalışmaları ve uygulamaları planlayan, uygulanabilir afet yönetim sistemi oluşturularak, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğinin koordinesi sağlanacaktır.

HEDEF 16.2: Kars İl genelinde afet riski taşıyan yerlerin ve afet türlerinin tespiti 2006 yılında yapılarak, doğal afet risk haritası oluşturulması için gerekli koordine sağlanacaktır.

Faaliyet 16.2.1: Kars İl Özel İdaresinin koordinatörlüğünde, Üniversite ve Jeoloji Mühendisleri Odası'na bir teknik heyet 2006 yılında oluşturularak çalışmaya başlayacaktır.

Faaliyet 16.2.2: Riskli bölgelere ait 1/5000 veya 1/10000 ölçekli haritalar 2007 yılı sonunda tamamlanması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

HEDEF 16.3: KİÖİ'nin görev alanına giren kamu binalarının yeterli afet güvenliğine kavuşturulması için gerekli çalışmalar stratejik plan dönemi içinde tamamlanacaktır.

Faaliyet 16.3.1: KİÖİ görev alanındaki bölgeye ait tüm kamu binalarının jeolojik alt yapı ve inşaat yapı envanteri bir yıl içerisinde çıkarılması sağlanacaktır.

HEDEF 16.4: Afetlere dayanıklı yapı tasarımı uzmanlık gerektirdiğinden, yetkin mühendislerin görev yapacağı Yapı Değerlendirme Merkezi oluşturulacak, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak inşaat sektöründe çalışan usta ve işçilerin eğitilmesi sağlanacaktır.

Faaliyet 16.4.1: İlgili meslek odaları ile görüşerek öncelikle inşaat ustalarına olmak üzere 6 aylık mesleki (proje okuma, kalıp, donatı vs.) kurslar Milli Eğitim İşbirliği ile açılması sağlanacaktır.

Faaliyet 16.4.2: Afet çalışmalarında temel ilke olan hazır olma, acil müdahale, iyileştirme ve zarar azaltma çalışmalarını İl Kriz Merkezi koordinesinde ve 7269 Sayılı Kanun Gereği

88/2777 sayılı yönetmelik esaslarına göre hazırlanan afet acil yardım planını gözden geçirmek güncel halde bulundurmak, planda oluşturulan hizmet guruplarının eğitimlerini yaptırmak, İl kriz merkezinin işler halde tutulması ve afet acil yardım planının işlevliği sağlanacaktır.

Faaliyet 16.4.3: İl Sivil Savunma Müdürlüğünce oluşturulacak ekiplerin yeterli seviyede tecize edilmesi bakımından gerekli araç, gereç, ve donanım desteği sağlanacaktır.

Strateji: İlimiz ve İlçelerinde gerekli Jeolojik incelemeler yapılarak afet riskine maruz bölgeleri ve risk haritaları hazırlanacaktır. Bu konuda yapılan çalışmalarda İl Sivil Savunma Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü ve Kafkas Üniversitesi ile gerekli koordine ve yardımlaşma sağlanacaktır.

Strateji: Temel Sivil Savunma bilincinin yaygınlaştırılması ve bu konudaki yeterli örgütlenmenin yapıla bilmesi için Kamu Kurum ve Sivil Toplum Örgütleriyle işbirliği yapılarak yönlendirme faaliyetleri yapılacaktır.

YENİDEN YAPILANMAVE KURUMSAL YAPININ GELİŞTİRİLMESİ

STRATEJİK AMAÇ 17: İÖİ'ni, Mahalli İdare Reformu kapsamında yer alan mevzuata uygun biçimde yeniden yapılandırmak ve bu doğrultuda, ilin ihtiyaçlarının belirlenmesinde ve kaynak kullanımında diğer resmi ve özel kurumlarla işbirliği ve koordinasyon içerisinde, toplumun görüş ve katkılarına açık, katılımcı, saydam ve hesap verebilir bir anlayışla hizmet sunmayı özümsemiş, işlevsel, rasyonel ve çağdaş bir yönetsel yapı oluşturmaktır.

HEDEF 17.1: 5302 Sayılı İl Özel İdare Kanununda öngörülen faaliyetler ve kurumsal yapı dikkate alınarak, KİÖİ'nin organizasyon yapısı ana hizmet, danışma ve denetim ile yardımcı hizmet birimlerinden oluşturulacaktır.

Strateji: Stratejik plan anlayışının yerleştirilmesi ve bu anlayışın Kurum çalışmalarının ayrılmaz bir parçası haline getirilmesi yönündeki çabalar sürdürülecektir.

HEDEF 17.2: KİÖİ çalışanlarına, öncelikle, oluşturulacak yeni kurumsal yapının etkinliğini ve yerinden yönetim anlayışının güçlendirilmesini sağlamaya yönelik olmak üzere hizmet içi eğitim verilecek ve hizmet içi eğitimde süreklilik sağlanacaktır.

Faaliyet 17.2.1: İlgili tüm personele 2006 yılı içerisinde yasal mevzuat ve yeni düzenlemelerle ilgili hizmet içi eğitim verilmesi sağlanacaktır.

Strateji: Hizmet içi eğitim, Kurum Stratejik Planı ile uyumlu ve yıllık hedeflere göre programlanıp yürütülecektir.

HEDEF 17.3: Yeniden yapılandırılarak faaliyetleri ve personel sayısı önemli ölçüde artan KİÖİ’de kurumsallaşmanın sağlanması amacıyla katılımcı bir anlayışla yeni bir kurum kültürü oluşturulacaktır.

Faaliyet 17.3.1: Değişik birimlerden personelin katılımı ile seminer, atölye çalışması, gibi yöntemlerle kurumun amaçları, varsayımları, felsefeleri, değerleri ve ilkeleri ortaya konulup, kurum kültürü oluşturulacaktır. Kurumsal hizmet sunmada tüm bunlar dikkate alınacaktır.

Faaliyet 17.3.2: Kurumun faaliyetlerini etkin ve daha hızlı bir şekilde yürütebilmek ve kurum içi iletişimi güçlendirmek amacıyla KİÖİ’nin bilgisayar altyapısı güçlendirilecek ve “intranet” ağı geliştirilecektir.

HEDEF 17.4: İldeki yerel hizmetlerin etkili ve verimli biçimde planlanması, uygulanması ve sunulmasında zorunlu olan kurumlar arası işbirliği ve koordinasyon katılımcılık, saydamlık ve hesap verebilirlik ilkeleri göz önünde bulundurularak güçlendirilecektir.

Faaliyet 17.4.1: İlin gelişimi ile ilgili genel idare kuruluşları, mahalli idare kuruluşları, STK’lar ile koordinenin sağlanması için yapılacak, toplantılarda alınan kararlar ve sonuçları kamuoyunun bilgisine sunulacaktır.

Faaliyet 17.4.2: İÖİ web sitesinin 1 yıl içinde oluşturularak, tüm kentte yaşayanların güncel bilgilere ulaşması sağlanacaktır.

Faaliyet 17.4.3: İÖİ’nin faaliyetleriyle ilgili her yıl için hazırlanan faaliyet raporu, izleyen yılın ilk üç ayında, web sitesinde yayımlanarak ve basılı doküman halinde (gerekirse ücret karşılığında) kamuoyunun bilgisine sunulacaktır.

Strateji: İle yönelik yapılan Bölgesel planlar ve Belediyelerin stratejik planları ile Kurumun stratejik planı arasında işbirliği ve bilgi alışverişi sağlanacaktır.

Strateji: Genel idarenin yerel birimleri, yerel idareler, STKlar ve meslek kuruluşları ile işbirliğine özel önem verilecektir.

Strateji: Kurum faaliyetleri ve sunulan hizmetler hakkında İldeki tüm kurum, kuruluşların ve kamuoyunun yeterince bilgilenmesini sağlayan ve onların ihtiyaçlarını ve eğilimlerini belirlemeye yarayan mekanizmalar oluşturulacaktır.

STRATEJİK AMAC 18: **Personelin, norm kadro çalışmaları çerçevesinde performans, kariyer ve liyakatine göre istihdamı sağlanarak, özlük hakları iyileştirilmek suretiyle iş verimliliği ile çalışma ve yaşama standartlarını yükseltmektir.**

HEDEF 18.1: Norm kadro esaslarına göre, ilin yerel özelliklerini de gözeten, personel planlaması 2007 yılı sonuna kadar tamamlanacaktır.

HEDEF 18.2: Personelin verimliliğini artırmaya ve çalışma koşullarını iyileştirmeye yönelik mekânsal ve teknik donanımına sahip olmaları sağlanacaktır.

Strateji: İş tanımları yapılarak, Özel İdare Personelinin bu tanımlanmış işin niteliğine göre istihdam edilmesine özen gösterilecektir.

HEDEF 18.3: Personelin performansını arttırmaya yönelik teşvik mekanizmaları geliştirilecektir.

Faaliyet 18.3.1: Özel İdare personelinin her yıl % 10'una performansına göre ödül verilecektir.

Strateji: İnsan Kaynakları Yönetimi oluşturulması yönünde gerekli adımlar atılacaktır.

3 - 2006 YILI BÜTÇE ÖDENEK DURUMU

GELİR BÜTÇESİ

KOD	AÇIKLAMA	MİKTARI (YTL)
01	Vergi Gelirleri	7.055.000.00
02	Vergi Dışı Gelirleri	2.274.000.00
03	Sermaye Gelirleri	161.000.00
04	Alınan Bağış ve Yardımlar	5.510.000.00
	TOPLAM	15.000.000.00

GİDER BÜTÇESİ

KOD	AÇIKLAMA	MİKTARI (YTL)
01	Genel Kamu Hizmetleri	6.603.000.00
02	Savunma Hizmetleri	40.000.00
03	Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	1.000.00
04	Ekonomik İşler ve Hizmetler	795.000.00
05	Çevre Koruma Hizmetleri	60.000.00
06	İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	512.000.00
07	Sağlık Hizmetleri	167.000.00
08	Dinlenme Kültür ve Din Hizmetleri	128.000.00
09	Eğitim Hizmetleri	6.684.000.00
10	Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	10.000.00
	TOPLAM	15.000.000.00

2006 Mali Yılı Bütçesi Analitik Bütçe ve Tahakkuk Esaslı Muhasebe Uygulamasına göre İl Genel Meclisinin 25.11.2005 tarih ve 79 Sayılı Kararıyla görüşülerek 26.11.2005 tarihinde karara bağlanmış olup, 01.01.2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

ÖNCELİKLİ PAYDAŞLAR LİSTESİ

S. Nosu	PAYDAŞ ADI (Ünvanı)
1	Vali
2	İl Genel Meclisi
3	İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği
4	Kaymakamlar
5	Milli Eğitim Müdürlüğü
6	Kültür ve Turizm Müdürlüğü
7	Tarım İl Müdürlüğü
8	Türkiye Cumhuriyeti Karayolları
9	Sağlık İl Müdürlüğü
10	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
11	Sivil Savunma Müdürlüğü
12	Müftülük
13	DSİ Bölge Müdürlüğü
14	Tapu Sicil ve Kadastro Müdürlüğü
15	Sosyal Hizmetler Müdürlüğü
16	Çevre ve Orman Müdürlüğü
17	Köylere Yönelik Hizmetler Birimi
18	Köylere Hizmet Götürme Birlikleri
19	Kooperatifler (Tarım) Üretici Birlikleri
20	Kamu Sağlık Hizmet Birimleri
21	Sivil Toplum Örgütleri
22	Çalışanlar
23	Muhtarlar
24	Hayırseverler
25	Çiftçiler

İşbu Stratejik Plan 31 sayfadan ibarettir.